נשימה שניתנה על ידי אלוהים

.'כל נשמתו יהללו את ה'. תהילים קנ, ו

חוּמָּשׁ

'וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. בראשית ב', ז

וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע:
בראשית ו, יז

וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים בראשית ז', ט"ו

.כל אשר נשמת חיים באפו, מכל אשר ביבשה, מת. בראשית ז', כב

וְעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה, לֹא תְחַיֶּה כָּל־נְשָׁמָה: דברים כ', טז

הִיסטוֹרְיָה

וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֵת כָּל־הַנְּשָׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יהושע י', מ

וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לְפִי־חֶרֶב הַחֲרֵם לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה וְאֶת־חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ וְכֹל שְׁלַל הֶעָרִים הָאֵלֶּה
וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חֶרֶב עַד־הִשְׁמִדָם אוֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָּל־נְשָׁמָה: יהושע יא, יא, יד

וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי יָם, יִגָּלוּ מֹסְדוֹת תֵּבֵל, בְּגַעֲרַת יְהוָה, מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ. שְׁמוּאֵל ב' כב, טז

וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי:
מלכים א' טו כט

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבָּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה: מלכים א' י"ז, י"ז

שִׁירָה

'בנשיפת אלהים יאבדו, וברוח אפיו יאכלו. איוב ד', ט

לא יתן לי לשאוף את נשמתי, כי מַר יַמְלָאֵנִי. איוב ט', יח

'אשר בידו נפש כל חי ונשמת כל אדם. איוב יב, י

לא יסור מחושך, להבה תיבש ענפיו, וברוח פיו ילך. איוב טו, ל

'נשמתי נשימה, ימי כלו, קברים מוכנים לי. איוב יז, א

זרה נשמתי לאשתי, כי התחננתי למען בני גופי. איוב יט, יז

'כל העת נשמתי בי ורוח אלהים באפי; איוב כ"ז, ג

רוח אלהים עשׂני ונשימת שדי חיני. איוב לג, ד

אם אל האדם ישים לבבו, אם אליו יקבץ את רוחו ואת נשמתו; איוב לד, יד

'ברוח אלהים נתן כפור ורחב מים יצמצם. איוב ל"ז, י

איוב מא, כא

אז נראו אפיקי מים, ונגלו מוסדות תבל בגערתך יהוה, בנשיפת נשמת אפיך. תהילים יח, טו

אַל תִּמְסְרֵנִי בְּרָצוֹן אוֹיְבָי כִּי קָמוּ עָלַי עֵדִים שֶׁקֶר וְנֹפְחִים חֲרִיצָה תהילים כ"ז, י"ב

בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם. תהילים לג, ו

תסתיר פניך, יבהלון; תקח את נשימתם, ימותו ואל עפרם ישובו. תהילים ק"ד, כט

אוזניים להם ולא ישמעו, ולא נשמתם בפיהם. תהילים קלה, יז

'תצא נשמתו, ישוב אל אדמתו; ביום ההוא יאבדו מחשבותיו. תהילים קמ"ו, ד

'.כל נשמתו יהללו את ה'. תהילים קנ, ו

כי אשר קורה לבני אדם קורה לבהמה, דבר אחד קורה להם כאשר ימות האחד כן ימות האחר, ונשמה אחת לכולם, ואין יתרון לאדם על הבהמה כי הכל הבל. קהלת ג', יט

נְבוּאָה

'חדלתם מן האדם אשר נשמתו באפיו כי במה ייחשב? ישעיהו ב', כב

כי בצדק ישפוט עניים, ויוכיח ביושר לענויי ארץ; ויכה ארץ בשבט פיו, וברוח שפתיו יהרג רשעים." ישעיהו יא, ד"

וְנִשְׁמָתוֹ כְּנַחַל שֹׁטֵף תַּגִּיעַ עַד-חֹלֶךְ צַוָּר לַנְפָת גּוֹיִם בְּנֶפֶת הַבָּל וְהָיָה רֶסֶן בְּלַתֵּי עַמִּים וּתְעוּ כִּי מְקֶדֶם נִכְנַת תּוֹפֶת וְלַמֶּלֶךְ הוּכָה עָמְקָה וְרַחֲבָה עֲרֻפָּה אֵשׁ וְעֵצִים רַבִּים נִשְׁמָתוֹ כְּנַחַ גּוֹרְפֶת תַּלְתֵהוּ: ישעיהו ל', כ"ח,ל"ג

הַרְתֶּם מוֹץ, קַשׁ תֵּלֵדוּ; נִשְׁמַתְכֶם כאש תאכל אתכם. ישעיהו לג, יא

כה אמר אלהים יהוה ברא שמים ופשטם פרשת ארץ ויצאה נתן נשמת עם עליה ורוח להולכים בה ישעיהו מב, ה

כל איש נבוך בדעתו כל יצרף בושה בפסל כי שקר הוא צלם מותכו ואין בהם נשמה ירמיהו י', יד

כל אדם בלה מדעתו כל יצרף בושה בפסל כי שקר צלמו המסוך ואין בהם נשמה. ירמיהו נ"א, יז

קולי שמעת, אל-תסתר אזנך מנשימתי, מצעקי. קינות ג', 56

'נשמת אפינו משיח יהוה נתפסה בבורותיהם אשר אמרנו בצילו נחיה בתוך הגויים איכה ד', כ

כה אמר אדוני יהוה אל העצמות האלה הנה אנכי נשמת באה בכם וחייתם ונתנו גידים עליכם והעליתי עליכם בשר וכסיתי אתכם עור ונתתי בכם נשמה וחייתם וידעתם כי אני יהוה. כה אמר אדוני יהוה אל העצמות האלה הנה אנכי נשמת באה בכם וחייתם. ואראה והנה גידים ובשר עלה עליהם והעור כיסה אותם מלמעלה ונשמה לא הייתה בהם. ויאמר אלי נבא לרוח נבא בן אדם ואמרת לרוח כה אמר אדוני יהוה בא מארבע רוחות רוחות ונשמת על החללים האלה וחיו. ואנבא כאשר צוני כאשר צוה אותי ותבוא בהם הנשמה ויחיו ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאוד. יחזקאל לז, ה-י

וְעַל־יְהוָה הַשָּׁמַיִם גָּמָה וְכָלֵי בֵיתוֹ הֵבִיאוּ לְפָנֶיךָ וְאַתָּה וּרְדָנֶיךָ נַשְׁךָ וּפַלְגְשָׁתִּי בָּהֶם יַיִן וְהִשְׁלַחְתָּ אֶת־אֱלֹהִים כֶּסֶף וְהַזָּבָר וְנְחֹשֶׁת בָּרֶזֶל וְהָעֵץ וְהָאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־רֹאִים וְלֹא־יָדַעְתָּ וְאֶת־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּידוֹ נִשְׁמַע וְכָל־דַּרְכֶּךָ לֹא־הִפְרַצְתָּ. דניאל ה', כג

כִּי אֵיכָה יְדַבֵּר עַבְדֶּר אֲדֹנִי זֶה עִם אֲדֹנִי זֶה כִּי אֲנִי מִמָּה אֵין נָשַׁר בִּי כֹחַ וְאֵין נִשְׁתָּר בִּי דניאל י', יז

אוי לאומר לעץ, "התעורר", לאבן מטוממת, "קומי תלמד". הנה, היא משובצת זהב וכסף, ורוח אין בתוכה. חבקוק ב', יט

בְּרִית חֲדָשָׁה

וכאשר אמר זאת, נשף עליהם ואמר להם, קבלו את רוח הקודש. יוחנן כ':22

ושאול, עודו נושף איומים והרג על תלמידי האדון, הלך אל הכהן הגדול, מעשי השליחים ט', 1

גם לא יעבדו אותו בידי בני אדם כאילו היה זקוק לדבר, בהיותו נותן לכל חיים ורוח וכל הדברים; מעשי השליחים י"ז 25

אפוקריפ

'ונתת גוף לאדם בלי נשמה, אשר מעשה ידיך היה, ונשמת חיים נפחת בו, והוא חי לפניך. עזרא ב' ג', ה

וְרַק רָאִיתִי כִּי שָׁלַח מִפִּיו כְּמַעֲבָר אֵשׁ, וּמִשְׂפָתָיו נִשְׁמַע לָבָה, וּמִלְּשׁוֹנוֹ הִשְׁפִּיק גִּנְצוֹצוֹת וְסַעֲרָפוּת. וְכֻלָּם נִתְעָרְבוּ יַחַד, שְׁמַע הַמָּה 'הַמִּתְכָּנָן לְהִלָּהֵם, וְשָׂרַף אֶת כָּל אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־פָּתוֹמָם לֹא נִרְאֶה דָּאוּר, אֶלָּא עָפָר וְרֵיחַ עָשָׁן: כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי זֶה נִפְחַד. עזרא ב 'י"ג, י'-יא

ויברא את האדם ויתן את ליבו בתוך הגוף ויתן לו נשמת חיים ותבונה. עזרא ב' טז 61

'כי נולדנו בכל הרפתקה, ונהיה מעתה כאילו לא היינו, כי כעשן נשמת אפינו, וקצת ניצוץ בתנועת לבנו. חכמת שלמה ב', ב

כי היא נשמת גבורת אלהים, ושפע טהור הנובע מתפארת שדי; לכן לא ייפול בה דבר טמא. חכמת שלמה ז', כ"ה

או חיות פרא לא ידועות, מלאות זעם, שזה עתה נבראו, נושפות אדים לוהטים, או ריחות מטונפים של עשן מפוזר, או יורות ניצוצות נוראיים מעיניהן: כן, ובלי אלה היו נופלים במשב רוח אחד, נרדפים מנקמה ומתפזרים ברוח כוחך: אבל אתה סידרת את הכל במידה ובמספר ובמשקל. חכמת שלמה יא:18,20

המראה אשר מפתה את הכפיים לתאוותיו, ולכן הם חפצים בצורת צלם מת, אשר אין לו נשימה. כי לא ידע את יוצרו ואת ,אשר הפיח בו נשמה חיה, ורוח חיה נשם. כי חשבו את כל אלילי הגויים לאלים: אשר אין להם עיניים לראות, ואף לנשום ואוזניים לשמוע, ואצבעות ידיים למשש; ורגליהם, הן איטיות ללכת. חכמת שלמה ט"ו:ה',יא',ט"ו

כל עוד אתה חי ורוח בך, אל תתמסר לאיש. קהלת לג:כ

איש המנפח כבשן הוא מעשי חום, והשמש שורפת הרים שלשה פעמים; נושף אדים לוהטים, ושולח קרני אור, מעמעם עיניים. קהלת מג, ד

דברים שאין בהם נשימה נקנים במחיר גבוה ביותר. אגרת ירמיהו א' 25

,איני יודע כיצד באתם אל בטיחי: כי לא נתתי לכם נושם ולא חיים, ולא יצרתי את איברי כל אחד מכם; אך בורא העולם אשר יצר את דור האדם וגילה את ראשית הכל, גם ברחמיו יתן לכם נשימה וחיים, כאשר עתה אינכם מתייחסים לעצמכם למען חוקיו. מקבים ב' ז':22-23

אך הוא לא חדל כלל מהתרברבותו, אלא עוד היה מלא גאווה, נושף אש בחמתו על היהודים, וציווה להחיש את המסע: אך 'ויהי ויפל ממרכבתו, נישא באלימות; כך שבנפילה קשה, כל איברי גופו כאבו מאוד. מקבים ב' ט', ז

אף על פי כן, בעודו נושם בקרבו, והוא בער באף, הוא קם; ואף על פי שדמו נשפך כנחילים ופצעיו היו קשות, הוא רץ בתוך ההמון; ועמד על סלע תלול, מקבים ב' יד:45

חנוך

'ראיתי בשנתי את אשר אדבר עתה בלשון בשר וברוח פי, אשר נתן הגדול לבני אדם לדבר בו ולהבין בלב. חנוך יד, ב

ואשא ידי בצדק ואברך את הקדוש והגדול ואדבר ברוח פי ובלשון בשר אשר עשה אלהים לבני בשר האדם לדבר בה ויתן להם רוח ולשון ופה לדבר בה: חנוך פד, א

,אשר, מאז היווצרותם, לא התגעגעו למזון ארצי, אלא ראו בכל דבר נשימה חולפת, וחיו בהתאם, ויהי ה' ניסה אותם רבות ונמצאה רוחם טהורה למען יברכו שמו. חנוך 108:9

ג'שר

'וַיִּצֶר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם מֵאֶרֶץ וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה וְעַל־הָאָדָם נֶפֶשׁ דַּבָּר. יְשַׁר א', ב

קוץ נא וראה מה מרה צרתי עליך בני, כי לא גידלתיך ולא עיצבתיך ולא נתתי לך נשמת נפש, כי אלהים יצרך ובנה עצמותיך וכסה אותן בשר, ונשמת חיים נפח באפיך, וייתן לך לי. ישר מג:כח

וַיֵּצֵא יוֹם וַיָּבֹא אֶל־אֶרֶץ גֹּשֶׁן, אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם אֶחָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל; וַיַּרְאֵהֶם מֹשֶׁה יוֹם וְקֹצֶר נִשְׁמָתָה וַעֲבֹדָה פָּשׁ. יֵשׁ עֶד, לָד

כי ברא אותך ברחם אמך, ויתן בך נשמת חיים, ויגדל אותך וישיב אותך על כסא מלכות מצרים, ולקח ממך את נשימתך ואת נפשך, וישיבך אל האדמה אשר לקחת משם. ישר 79:50

ספרי התנ"ך האבודים

כי הוא חוקר מחשבות הלב ועצותיו; אשר נשמתו בנו, וכרצונו יוכל לקחתה מאיתנו. קלמנט א' אל הקורינתים י':14

הכה אותם כעש, ומבוקר ועד ערב לא יחזיקו מעמד. כי לא יכלו לעזור לעצמם, אבדנו; הוא נשף עליהם וימתו, כי לא" 'הייתה להם חכמה." קלמנט א' אל הקורינתים י"ח, ז

למען כך נתן האדון למזוג את המשחה על ראשו, למען יפיח רוח אלמוות בקהילתו." אגרת איגנטיוס אל האפסים ד':4"

ספרי גן עדן נשכחים

'אז עלה המלאך אל אלוהים, התקבל בברכה ואמר, אלוהים, בריותיך נשמו את נשימתן האחרונה. ספר אדם וחוה א' י':ב

ואלוהים הביט בו ובסבלו ובקרבו לנשום. ודבר אלוהים יצא מן השמים, הוציאו מן המים, ויאמר אליו עלה אל חוה בגדה הגבוהה. וכאשר בא אל חוה, אמר לה, מי אמר לך 'בוא הנה'? ספר אדם וחוה א' לג, יב

ביום החמישי ציוויתי את הים להוציא דגים ועופות נוצות מכל מיני סוגים, ואת כל החיה הרומשת על הארץ, הולכת על הארץ על ארבע רגליים ודאה באוויר, זכר ונקבה, וכל נשמה נושמת רוח חיים. ויהי ערב ויהי בוקר, יום השישי. ביום השישי ציוויתי את חכמתי לברוא את האדם משבעה מבנים: אחת, בשרו מן הארץ; שתיים, דמו מן הטל; שלוש, עיניו מן השמש; ארבע, עצמותיו מאבן; חמש, תבונתו ממהירות המלאכים ומענן; שש, עורקיו ושערו מעשב הארץ; שבע, נשמתו מנשימתי ומרוח. סודות חנוך ל', ח'-י'

וכתבתי את מקומות המנוחה של הרוחות וצפה וראיתי כיצד נושאים מחזיקי המפתחות שלהם מאזניים ומידות; ראשית, הם שמים אותם במשקל אחד, אחר כך בשנייה את המשקולות ומפזרים אותם לפי המידה בעורמה על פני כל הארץ, פן בנשימה כבדה יגרום לארץ להתנדנד. סודות חנוך מ', ח'

ה' הניח את היסודות בלא נודע, ופרש שמים גלויים ונסתר; הוא יבנה את הארץ על המים, וברא יצורים אינספור, ומי ספר את המים ואת יסודות הבלתי קבועים, או את עפר הארץ, או את חול הים, או את טיפות הגשם, או את טל הבוקר, או את נשימות הרוח? מי מילא את הארץ ואת הים, ואת החורף הבלתי ניתן להפרדה? סודות חנוך מ"ז, ה'.

כי כל נשמת משבחת אותו, וכל בריאה נראית ונסתרת משיבה לו שבח. סודות חנוך 51:6

ולא יהיה נושם בלא דעת ולא אילם: כי נתן פה לבריאתו, לפתוח קול פה אליו, להלל אותו. הודו בכוחו והראו את חסדו. הללויה. שירי שלמה ז': 26-28

וַיֹּאמֶת דִּבְרוּ אֱמֶת מִן הַהֲשָׂר אֲשֶׁר פָּתַח עֶלְיוֹן בָּהֶם: שְׁבָחָה וְהַדָּבָר גָּדוֹל שְׁמוֹ הֲלוּיָה. שירי שלמה י"ח, י"ט

כל ארבע הרגליים נבנו באותו סגנון, והכל עוצב והותאם במיומנות כה רבה, ומיומנות וידע כה יוצאי דופן הושקעו בהפיכתו נאמנה לטבע, עד שכאשר האוויר הוזע על ידי משב רוח, ניתנה תנועה לעלים, והכל עוצב כך שיתאים למציאות האמיתית שייצג. אגרת אריסתאס ג':39

הזיעה עמדה על מצחו, והוא נשם את נשימתו בנשימות כבדות, עד שאצילות נפשו סחטה את הערצתם של מעניו עצמם. מקבים ד' ג', ז'.

וכך, במצוקה נוראית של נשימה וייסורי גוף, קרא, "תהילה, הו עריץ, תהילה בניגוד לרצונך הן הברכות שאתה מעניק לי ומאפשרות לי להראות את נאמנותי לתורה באמצעות עינויים מכובדים עוד יותר." מקבים ד' ה:51

בכורך, מות רוחו, לא שינה את החלטתך, וגם שניך, מביט עליך בעיני רחמים תחת עינויו, וגם שלישיך, נושף את רוחו. מקבים ד' ז:יג

הרביעי הוא חוש הריח, שבאמצעותו ניתנים טעמים לשאיפת אוויר ונשימה. ברית ראובן א' 17

כי עשה אלוהים את כל הדברים לטובים כסדרם, את חמשת החושים בראש, ואת הצוואר לחבר לראש, ויוסיף עליו גם את השיער להוד ולתפארת, ואת הלב לתבונה, ואת הבטן לצואה, ואת הקיבה לטחינה, ואת קנה הנשימה לשאיפה, ואת הכבד לחימה, ואת המרה למרירות, ואת הטחול לצחוק, ואת המושכות לתבונה, ואת שרירי המתניים לכוח, ואת הריאות לשאיפה ואת המתניים לכוח, וכן הלאה. ברית נפתלי א', כ'